

§. X.

Cavetur calumnijs Indorum, eorumque perjurijs adversus eorum Ministros.

Conc. Limenf. 3. ad. 4. cap. 6.

Ne in hujusmodi Ministros procedatur, antequam per ipsum Judicem, aut ejus delegatum in partibus Inquisitio fiat.

Text. in cap. fin. 3. quest. 6.

In cap. suspectos. In cap. nullus 3. quest. 5.

In cap. si testes 4. quest. 3.

Quid servandum cum Neophitorum juramenta recipiuntur?

Consule de hoc Ferdinandū Zurita in primo Inquiritione questionum Theologicarum. q. 20. f. 72.

Sacerdotum honori, quibus Indorum cura imminet, prospicere volens hæc Synodus, ne eo magis falsis accusationibus agitentur, quo studiosius subditorum indigenarum vitijs, aut Hispanorum avaritiæ modum imponere conantur: perpendensque, quam proni sint ad perjuriam Indi, quamque facile ad id inducantur, statuit, ac præcipit in primis, ne ullus Sacerdos a districtu Indorum, cui ministrat, expellatur, quamvis graves querelæ contra eum dentur, nisi prius per Judicem Ordinarium, aut delegatum, ibi Inquisitio fiat, ubi crimen admissum a Sacerdote dicitur. Si enim Judex Ecclesiasticus ibi præsens assistat, de omnibus plene instructus, quæ, & quanta fides testibus sit adhibenda, facilius agnoscat. Infideles nullatenus in testes admittantur, Sacris est Canonibus constitutum, nec etiam illi, qui suspecti sunt, quamvis Christiani, Indi, vel Hispani sint, sed solum timoratae conscientiæ homines, minimeque suspecti. Neophitos ad jurandum nequaquam Judex compellat, nisi causa sit gravis, & cujus veritas aliter elucidari non possit. Quo in casu moneantur primum Neophiti, quam grave matum perjurium sit. Si autem falso aliqui jurasse comperti sint, eos, ut ceteri metu pænæ terreantur, & cautiore evadant, publice flagellari Judex præcipiat, & ut majori ignominia afficiantur, detonderi faciat. Denique in causis, quæ ex testimonio Indorum dependent, accurate Judex ani-

animadvertat quæ, & quanta fides testibus adhibenda sit, præsertim cum manifesta sit omnibus Indorum ad perjuriam propensio. Quæ omnia Christianæ Judicium prudentiæ hæc Synodus commendat.

Ex Doct. Menochij de arbitrarijs Judicij questionibus, casu 90.

TITULUS VI.

De Sententia, & re judicata.

§. I.

Fiscalis omni tempore Jus habeat petendi quod expedierit in causis super Matrimonijs clandestinis, binis nuptijs, & quibusdam alijs.

In sententijs, quæ super Matrimonijs clandestinis ferantur, semper jus petendi quicquid expeditur in sententijs, quæ super binis nuptijs, & criminibus alijs inter partes proferantur, Notarius vero reservationem hujusmodi Fiscali intimet, actaque intra tertium diem tradat, ut graves contra delinquentes pænæ postulet.

Synod. Granat. titul. de sent. & re judicata.

§. II.

Sententiæ ferantur secundum hujus Synodi Decreta, idque in scriptis.

Sententiæ, quas Judices, & Vicarij tulerint, juri, & his decretis conformes sint, quarum, postquam late fuerint, nisi in casibus a jure permisis, nulla sit dispensatio. Decreta vero in scriptis fiant ita, ut semper de his constare possit. Quamvis autem in aliquibus summarie procedant, ob id exceptiones legiti-

ut. uno. d. h. q. 2. q. 1. §. 1. de sent. & re judicata.

Mm

mas,

mas, & partium necessarias probationes, in forma a jure concessa admittere ne recusent.

§. III.

Injuste in carcere detentis consuliqur.

Mexic. 1. c. 76.

Quoniam sæpe contingit, ut Clerici, & Seculares hujus Provinciae nonnulli, parte, vel Fiscole instantibus, ob aliqua commissa crimina in pœnis pecuniarijs condemnantur, qui a sententijs, cum se gravatos sentiant, provocantes etiam si pecuniariam pœnam deponant, & de representando cautionem præsentent, a Judicibus minime e carcere liberantur, immo sæpe sæpius, eo quod appellant, novis vinculis constringuntur; idemque fit cum accusatores affligendi reos causa, & eisdem in carcere detinendi, a sententijs etiam juste latis appellant: Ob eam causam ne deinceps his molestijs capti afficiantur; statuit hæc Synodus, ut pecuniaria multa in depositum data, & cautione præstita de representando: condemnatis hujusmodi Civitas, aut oppidum a Judicibus, & Officialibus pro carcere constituatur, pœna interposita non obstante.

TITULUS VII.

De Appellationibus, & recusationibus Judicum.

§. I.

Quando, & quomodo appellationes admittendæ, quæ fiunt a delinquentium Procuratoribus?

Synod. Gran. tit. de sent. & re judicata.

Procuratores delinquentium, qui appellaverint, in gradu appellationis minime audiantur, nisi testimonio adhibito, quo constet delin-

lin-

liquentes in carcere detineri, aut eos antequam Judex, a quo provocatum est, sententiam ferret, præstita cautione, fuisse liberatos.

§. II.

Quid observandum, cum reus coram Judice ad quem se personaliter sistit?

In causis criminalibus, quando aliquis se in gradu appellationis coram Judice ad quem personaliter constituerit, ne audiar, donec testimonium ostendat a Judice inferiori carcere detentum non fuisse, deinde vero in carcere se præsentet, cui postea litteræ citatorie, & compulsorie ad testimonium hujusmodi, & processum deferendum concedantur. Ne ob eam causam quod se coram Judice superiori constituerit, contra ejus bona, & fidejussores procedatur. Quod si constiterit, eum, non effracto carcere, ad superiorem Judicem confugisse, nullaque damna inde subsecuta, & id ejus causa patiat, convenienti præstita cautione, alia carceris custodia eidem poterit assignari, servatis in his, quæ a jure Pontificio statuta sunt, & his Decretis sancita.

§. III.

Quid Judex ad quem facere debeat, priusquam appellationem admittat?

Cum quis se coram Judicibus appellationum constituerit, & causa non inter partes, sed ex officio ventilata est, nec appellatum est a sententia definitiva in casibus a jure, & hujus Synodi decretis permittis, antequam admittatur, aut eidem litteræ inhibitorie concedantur, constet appellantem ca-

Mm2

ptum

ptum detineri, sive in carcere Judicis a quo, sive Judicis ad quem, & eo sic detento, præcipiatur Judici, ut, si id instantiam partium præcessit, eas nominet, & ut citentur, citatorium expediatur. Quod si ex officio causas, & rationes mittat, quibus adductus in causa processerit, itidemque compulsoriæ litteræ concedantur, ut acta, & processus ad superiorem Judicem transmittantur, quibus transmissis, quod juris fuerit, provideat. Ut vero hoc melius fiat, Fiscalis citetur, qui in causa se opponere teneatur, eique tanquam Advocato salaria ob id constituantur.

§. IV.

Ne inhibitoriæ expediantur, nisi actis processus prius examinatis: neque executio impediatur, quando ex præscripto Tridentini per appellationem non suspenditur.

Judices a quo ne inhiuantur a Judicibus superioribus, neque ab eis inhibitoriæ, aut suppressoriæ litteræ concedantur, nisi actis processus prius perspectis, & examinatis; neque executio impediatur in causis, in quibus ex jure, & Decretis Concilij Tridentini per appellationem non suspenditur executio sententiæ, aut decreti. Quod si secus fiat, inhibitiones, processus, decreta, & alia inde sequuta, & acta invalida sint, & nullius effectus, ut est ab eodem Concilio dispositum, ac præterea in visitationibus, & Syndicatus, Judicum excessus hujusmodi corrigan-
Offi-

Sess. 13. c. 1. & Sess. 24. c. 20. de reformat.

Sess. 22. cap. 7.

Officialis, & Judicis, observent, quod est a Concilio Tridentino decretum.

Conc. Trid. ubi sup. d. Sess. 13. & 24.

§. V.

Metropolitanorum Vicarij ne Censuras ferant adversus Suffraganeos.

Itidem interdicitur, ne Officiales, & Judices Metropolitanorum Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti Censuras decernant contra Episcopos Suffraganeos, juxta Constitutionem Innocentij Papæ IV. quæ incipit. *Romana Ecclesia.*

Tex. in Cap. §. Officialis autem de Officio Ordinarij lib. 6.

§. VI.

Si Concubinarij appellaverint, a carcere ne liberentur, antequam causa finiat, nisi ex causa valde urgenti.

In causis concubinatus quorumcumque, sive Ecclesiasticorum, sive Secularium, si hi, aut eorum concubinæ appellaverint, a carcere per Judicem inferiorem, aut superiorem ante ne liberentur, quam causa terminetur, nisi ob justas valde, & necessarias causas Judicibus videbitur, quorum conscientia in hoc onerantur.

§. VII.

Quando, & quomodo probationes a partibus in gradu appellationis recipiendæ.

In gradu appellationis partes ad probandum ne recipiantur, si se ad probandum non obtulerint, quod si fecerint, pœna eis imposita, si non probaverint, ad probandum admittantur.

Quid faciendum, si appellans causam non prosequatur.

SI appellans causam appellationis non prosequatur, & concessis sibi compulsorijs litteris, acta non transportet, appellationisque desertio a parte adversa petatur, in hoc servetur, quod est jure Pontificio constitutum. Si vero desertionem non petat, sed prosequi causam velit, mandetur appellanti, ut suis impensis acta una cum causa, & ratione, quibus motus Judex a quo sententiam tulit, aut in causa processit, deferat, termino ei ad hoc competente præfixo. Quod si appellans non effecerit, parti adversæ facultas detur, ut appellantis sumptibus processum una cum alijs jam dictis afferat, si ea appellationi alterius partis appellantis non adhæsit, si vero adhæserit, omnibus utriusque partis sumptibus id fiat.

Constitutio Bonifacij VIII. si contra unum in casu recusationis observetur.

QUANDO aliquis ex Officialibus fuerit recusatus, recusans recusationis causas coram Judice recusato proponat, qui causas hujusmodi ad Episcopum deferat. Episcopus vero causam principalem decernendam suscipiet, partesque audiet in articulo recusationis, ad præscriptum constitutionis Bonifacij VIII. quæ incipit, *si contra unum*, eamque servari, & adimpleri hæc Synodus injungit.

Tex. in cap. si contra unum de Offic. deleg. lib. 6.

LIBRI TERTIJ TITULUS I.

De Officio Episcoporum, & vitæ puritate.

DE HIS, QUÆ AD PROPRIAM EPISCOPI PERSONAM PERTINENT.

Episcoporum vita alijs norma sit.

ACCINGERE se volens Sacrosancta, Oecumenica, generalis Tridentina Synodus ad collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, juvante Domino, restituendam, ac depravatos in Clero, Populoque Christiano mores emendandos, spem in Episcoporum integritate summam collocavit his verbis: Integritas præsentium salus est subditorum, & verus Ecclesiasticæ Hierarchiæ scopus præcipuus is est, ut Episcopum instruat omnibus numeris absolutum, Sancto Dyoniso Areopagita dicente; Pontificum Ordo Sacratum is est, divina speculantium Ordinum, qui summus est, & ultimus, sicut enim Hierarchiam omnem in Jesu terminari conspicimus, ita unamquamque functionem in suum Pontificem. Ex quibus facile colligere est, qua puritate vitæ, morumque integritate præditus is esse debeat, quem divina gratia, & assidua virtutum exercitatio ad statum perfectionis evexit: qua humilitate, qua benignitate, qua mansuetudine, qua charitate,

Conc. Trid. Sess. 6. c. 1. de reformatione.

Milan. 1. tit. de vita, & honest. Episc. a fol. 60. & Composit. Cæc. ad. 3. c. 1. cum seq. & Tollet. ad. 2. a cap. 1. cum seq. Provinc. de Quir. ad. 2. Decret. 3. & 5. & Limen. 3. ad. 3. c. 1. & 2. optime Conc. Milan. 4. 3. p. iii. de Episcop. cum seq.